

POSTANOWIENIE

14 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Dawid Miąsik

na posiedzeniu niejawnym 14 października 2025 r. w Warszawie
na skutek skargi kasacyjnej M.D. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 24 marca 2020 r., I AGa 70/19,
w sprawie z powództwa M.D.
przeciwko S.K. i M.C.
o odszkodowanie,

1. Stwierdza, że w związku z upływem okresów, na które wyznaczono SSN D. Miąsika i J. Frańczak do orzekania w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego, skład tego Sądu wyznaczony do rozpoznania niniejszej sprawy jest nieprawidłowy.

2. Przedstawia akta sprawy Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem wyznaczenia prawidłowego składu Sądu Najwyższego do rozpoznania niniejszej sprawy.

Jolanta Frańczak

Karol Weitz

Dawid Miąsik

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 października 2025 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że w związku z upływem okresów, na które wyznaczono SSN D. Miąsika i J. Frańczak do orzekania w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego, skład tego Sądu wyznaczony do rozpoznania niniejszej sprawy jest nieprawidłowy (pkt 1) oraz przedstawił akta sprawy Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem wyznaczenia prawidłowego składu Sądu Najwyższego do rozpoznania niniejszej sprawy (pkt 2).

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zarządzeniem nr 23/2023 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 15 lutego 2023 r. SSN Dawid Miąsik został wyznaczony bez swojej zgody do orzekania w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego na czas określony od 1 kwietnia 2023 r. do 30 czerwca 2023 r. Z kolei zarządzeniem nr 22/2023 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 15 lutego 2023 r. SSN Jolanta Frańczak została wyznaczona bez swej zgody do orzekania w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego na czas określony od 1 kwietnia 2023 r. do 30 czerwca 2023 r. Oznacza to, że czas wyznaczenia obu wymienionych sędziów Sądu Najwyższego określony w powołanych wyżej zarządzeniach upłynął przed 14 października 2025 r., czyli przed dniem wydania niniejszego postanowienia.

Jako podstawę prawną obu powołanych zarządzeń wskazano m.in. art. 35 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622, dalej uSN). Przywołany przepis stanowi, że sędzia Sądu Najwyższego może być wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do udziału w rozpoznaniu określonej sprawy w innej izbie oraz, za zgodą sędziego, do orzekania na czas określony w innej izbie. Wyznaczenie sędziego do orzekania w innej izbie, bez jego zgody, może nastąpić na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w roku. Po upływie okresu wyznaczenia sędziego do orzekania w innej izbie, sędzia podejmuje czynności w sprawach przydzielonych mu w tej izbie do ich zakończenia.

W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszym składzie zawarty w zdaniu trzecim przywołanego przepisu nakaz podejmowania przez sędziego Sądu Najwyższego

wyznaczonego do orzekania w innej izbie tego Sądu po zakończeniu wyznaczenia czynności w sprawach przydzielonych mu w tej izbie do ich zakończenia odnosi się wyłącznie do wypadku, gdy wyznaczenie to nastąpiło za zgodą sędziego. Tylko taka wykładnia omawianego przepisu prowadzi do wyinterpretowania z niego normy zgodnej z art. 178 ust. 1 oraz art. 180 ust. 2 Konstytucji RP, ograniczając do minimum stopień ingerencji art. 35 § 3 uSN w zasadę niezawisłości sędziowskiej i zasadę nieprzenoszalności sędziego. Za taką wykładnią przemawia również wzgląd na znaczenie zgody sędziego na wyznaczenie go do orzekania w innej izbie. Zgoda taka sama w sobie stanowi przejaw takiego ograniczenia, a jej udzielenie przez sędziego na wyznaczenie do orzekania w innej izbie może uzasadniać również obowiązek dokonywania, po upływie okresu wyznaczenia, czynności w sprawach przydzielonych mu w wyznaczonej izbie do czasu ich zakończenia. Zdaniem Sądu Najwyższego w obecnym składzie, nakaz podejmowania przez sędziego czynności po zakończeniu wyznaczenia w przydzielonych mu sprawach do ich zakończenia zachowuje aktualność, gdy sędzia najpierw wyraził zgodę na wyznaczenie, a następnie ją wycofał (do czego jest w pełni uprawniony) przed zakończeniem wyznaczenia. Z przedstawionych powyżej względów spośród dwóch wariantów przejściowego wyznaczenia sędziego do orzekania w innej izbie przewidzianych w art. 35 § 3 uSN (wyznaczenie za zgodą sędziego i wyznaczenie bez zgody sędziego) za podstawowy uznać należy wariant wyznaczenia sędziego za jego zgodą i przyjmować, że to tylko w tym wariantcie dopuszczalne jest nałożenie na sędziego powinności podejmowania czynności w przydzielonych mu sprawach po upływie czasu wyznaczenia do ich zakończenia.

Przepis art. 35 § 3 uSN, przewidując wyznaczenie sędziego do orzekania w innej izbie za jego zgodą, wskazuje, że może to nastąpić na „czas określony”, a w przypadku wyznaczenia do orzekania w innej izbie bez zgody sędziego stanowi o okresie wyznaczenia nie dłuższym niż 6 miesięcy w roku. Należy jednak pamiętać, że słowo „czas” stanowi również synonim słowa „okres”, wobec czego zdanie trzecie w art. 35 § 3 uSN posługujące się sformułowaniem „po upływie okresu wyznaczenia” obejmuje także (przede wszystkim) wypadek upływu czasu, na który nastąpiło wyznaczenie za zgodą sędziego.

Jest przy tym oczywiste, że w zdaniu pierwszym w § 3 art. 35 uSN użyte zostało słowo „czas” w znaczeniu „okres” ze względów językowych (uniknięcie niezręcznej zbitki „określony okres”). Odmienne podejście do wykładni art. 35 § 3 uSN zakładające, że powinność podejmowania czynności przez sędziego po zakończeniu wyznaczenia go do orzekania w innej izbie rozciąga się także na takie wyznaczenie go bez jego zgody, powodowałaby, że przepis ten jawiłby się jako oczywiście niezgodny z przepisami Konstytucji RP gwarantującymi niezawisłość sędziowską (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP) oraz nieprzenoszalność sędziego do innego sądu bez orzeczenia sądu (art. 180 ust. 2 Konstytucji RP). Interpretacja taka stwarzałaby również okazję do oczywistych nadużyć mogących polegać przykładowo na tym, że w okresie wyznaczenia sędziego do orzekania w innej izbie bez jego zgody przydzielono by mu tak dużą liczbę spraw, że podejmowanie w nich czynności do ich zakończenia po upływie czasu wyznaczenia wypełniałoby całkowicie jego możliwości orzecznicze i tym samym uniemożliwiałoby mu wykonywanie czynności w jego macierzystej izbie po zakończeniu wyznaczenia. Ryzyko takie istnieje, gdyż w art. 35 uSN brak ustawowych regulacji co do przydzielania spraw sędziemu wyznaczonemu do orzekania w innej izbie.

W związku z tym, wobec faktu, że SSN Dawid Miąsik i SSN Jolanta Frańczak mieliby orzekać w niniejszej sprawie już po upływie czasu, na który wyznaczono ich do orzekania w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego, należało przyjąć, że nie są oni uprawnieni do orzekania w niniejszej sprawie w Izbie Cywilnej. Do odmiennego wniosku należałoby dojść tylko wtedy, gdyby Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wydał zarządzenia o wyznaczeniu obojga sędziów do rozpoznania niniejszej sprawy zgodnie z art. 35 § 3 zdanie pierwsze uSN, do czego jednak przed wydaniem niniejszego postanowienia nie doszło. Gdyby SSN Dawid Miąsik i SSN Jolanta Frańczak zdecydowali się orzekać w niniejszej sprawie bez takich zarządzeń, skutkowałoby to nieważnością postępowania przed Sądem Najwyższym stanowiącą podstawę jego wznowienia, o której mowa w art. 401 pkt 1 *in principio* k.p.c.

W tych okolicznościach należało przyjąć, że skład Sądu Najwyższego wyznaczony do rozpoznania niniejszej sprawy był nieprawidłowy i zachodzi konieczność jego zmiany, celem zapewnienia jego zgodności z przepisami prawa,

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Jolanta Frańczak

Karol Weitz

Dawid Miąsik

(AG)

[r.g.]